

Samo nekaj malega zidarjev bo moralo priti in ničesar drugega ni danes tako lahko dobiti kakor dobrih zidarjev.

Mnogo vsega je v teh letih šlo od nas, zelo revnih, praznih rok smo ostali ljudje. Najprej je šel Bog, da se nikoli več ne povrne, potem je šel kruh za njim, in ko se človek ni imel več kam dejati, je šel še sam. Odpotoval je neznanokam in vsi radiotelegrami in vse policijske poizvedbe za njim so zaman. Samo solnce je še ostalo sredi neba, samo solnce se nikomur ni dalo vzeti. Tiho, brez smisla sije na stvari, ki so v svojem večnem, glušeče prosečem molku okamenele pod njim. Toda solnce vendar ne more imeti nobene večje želje, kakor da bi danes ali jutri lahko spet obsijalo prostega človeka.

Star in truden je svet, težko ga je nositi na rokah, stari in trudni so, ki ga še morajo vladati. Besede so uklenjene v srca ljudi. Če je še kje kaj duš, blaznijo od tišine. Toda za nikogar ne more biti tako dobro, kakor je dobro za otroke, ki se rodijo v teh dneh. Malo je mater danes, malo je smeha in doječih prs. Toda solnce je ljubezen, in če ti otroci ne bodo mogli do njega zrasti, se bo nekoč morda še samo sklonilo k njim.

Saj ni mogoče, da bi bile vse te bele ceste čisto zaman razpeljane križem sveta.

PRED POSLEDNJIM KANTONOM

L. MRZEL

Hodim skozi gozdove, čez polja, skozi vasi. Izza motnih, zamazanih hoken se obrazi žensk in otrok ozirajo za menoj. Psi na verigah lajajo name izpod pristrešij. Nihče ne ve, odkod in kam gre ta pot. Velik, prevelik je svet za enega samega človeka.

Ali sem od bukev in smrek, ki se jim vrhovi upogibljejo v viharjih? Ali sem od kamna, ki je dal kantone, da so ljudje ž njimi razmerili svoje ceste in domovine, pa mostove, po katerih bomo nazadnje prišli, kamor pač moramo polagoma priti? Ali sem od ljudi, ki so se rodili iz ljubezni, da brez besede padejo pod pezami in pod kopiti pušk? Ali sem samo glas, ki se je utrgal iz praznega vsemira, da ugasne, kakor ugasnejo fate morgane?

Daleč je, odkoder sem prišel, in daleč, daleč še moram iti. Nič je, odkoder sem doma, in nič je poslednji smisel moje poti. Samo v goste sem prišel v ta kraj. Samo po to sem prišel, da potrkam na teh tujih vratih in zaprosim, česar imajo: malo žalosti, ki se razliva iz duš, malo smeha, ki vriska na ustnah, in malo pravice, da grem, do koder sem

poslan. Kdo je, da ne bi z mano delil, kar ima? Nihče se ne more bahati, da je vsa žalost pri njem doma, nihče si ne more domišljati, da je ves vrisk njegov. Blagor mu, kdor je žalosten — tisoč neznanih radosti ga še čaka za obzorjem, in blagor mu, kdor je razigran — na koncu bo že srečal svojo žalost, da se bo opral. Grenek in dober je svet, skozi katerega grem, grenek in dober je delež, ki lahko pripade človeku pod solncem.

Daleč sem doma, in daleč, daleč še moram iti. Nekje sem se rodil in nekje bom umrl — se mar komu lahko kaj večjega primeri pod nebom? Malo je, koder grem, toda nobene druge reči mi ni treba kakor malo poti. Iz jutra grem v večer, iz večera grem v nov dan, za slednjo nočjo se nove zarje budijo na vzhodu. Lahko mar kdaj napoči čas, da bi zaustavil korak, dokler mi sam ne omahne? Ničesar mi ni treba dohieteti, ničemur mi ni treba ubežati. Samo hoditi moram, samo hoditi moram, in čeprav nikogar drugega ni z menoj, je z mano čas.

Hodim skozi gozdove, čez polja, skozi vasi. Bukve so dobre, zemlja je dobra, hiše so, da bi bilo dobro v njih. Nihče mi ne pomahne, naj ostanem, ves svet me kliče, naj grem za njim. Ali naj grem na zapadno stran, ali naj grem na vzhod? Kje so bolesti, ki me še niso skelele, kje so radosti, ki jih še nisem pil? Kje so borbe, da bi zanje pal?

Sam, sam hodim po neznanih cestah, tisoč križišč je, da blodim po njih, tisoč slepih zmot mi temni srce, vse ceste so v meni, kar sem jih že prešel in kar jih še bom, toda na dnu svoje težke, uklenjene duše ne prestando verujem in vem:

Kadar se nama bo ob zadnjem kantonu teh dni kri pocedila po čelih, takrat se bova našla in se bova poljubila, brat, kakor se znata poljubljati samo zemlja in nebo.

ARESTANT

L. MRZEL

Zahvaljeni, železni križi na oknih, zahvaljeni, težki zapahi na vratih, zahvaljen, neznani, skrbni človek, ki z nabito puško noč in dan stojiš pred portalom. Jaz sem z viharji sveta napravil poslednji obračun, obrnil sem hrbet vsem horizontom. Ali si kaj žalostna, mati, da je tvoj sin v svetu dosegel takšne časti? Glej, jaz sem arestant.

Vsakdo je česa kriv. Pa kaj sem storil jaz, da sem ujet v sredo teh sivih, masivnih zidov? Ali sem ubijal? Ali sem mostove pod ekspresnimi vlaki spuščal v zrak? Ali sem peklenske stroje pošiljal generalnim direktorjem in guvernerjem? — Majhna je moja krivda, majhen sem bil